

Дефиниција

Индикаторот прикажува:

1.1 Меѓународна туристичка посетеност

Индикаторот го покажува вкупниот број на странски туристи по години на ниво на држава и според статистичките региони и структурата на посетителите по земја на припадност.

1.2 Ноќевања на странски туристи

Индикаторот го покажува вкупниот број на ноќевања на странски туристи по години на ниво на држава и според статистичките региони. Исто така, ја покажува структурата на ноќевањата и просечниот престој на туристите по земја на припадност.

1.3 Домашна туристичка посетеност

Индикаторот го покажува вкупниот број на ноќевања на домашни туристи по години на ниво на држава и според статистичките региони и просечниот престој на туристите.

Единици

- Број, обем и структура.

Релевантност за креирање на политиката

Листа на релевантни политички документи

- Национална стратегија за развој на туризмот од 2009 до 2013 година
- Во Националниот еколошки акционен план - 2 - во Делот 4.2.6. Туризам - даден е главниот предизвик за одржлив развој на туризмот, реализацијата на економските потенцијали со најмало можно влијание врз животната средина.
- Во Просторниот план на Република Македонија – во Глава 5.4. „Развој на туризмот и организација на туристичките простори“ - дадена е оценка на состојбите, целите и планските определби за развој на туризмот.
- Националната стратегија за одржлив развој во Република Македонија – во делот за Туризам ги дава насоките за одржлив развој на туризмот краткорочно, среднорочно и долгорочно до 2030 година.
- Стратегијата и Акциониот план за заштита на биолошката разновидност на Република Македонија – во мерка В.5 „Поттикнување на традиционалното користење на биолошката разновидност и екотуризмот“ - дава акција за идентификација на локалитети погодни за екотуризам.

Законска основа

Законот за туристичка дејност ги утврдува условите и начинот за вршење на туристичка дејност (Глава 15 - Услуги во селски, етно и еколошки туризам), Закон за гостинелска дејност.

Законот за животна средина, Законот за заштита на природата, Законот за управување со отпадот, Законот за квалитет на амбиентниот воздух и Законот за води делумно ги регулираат барањата за заштита на животната средина во туристичката дејност.

Цели

- Интеграција на принципите на одржливиот развој и аспектите на животната средина во секторот туризам
- Определување на подрачја од приоритетно значење за развој на туризмот
- Поттикнување на размена на најдобра практика меѓу јавните и приватните туристички интереси
- Заштита на природното богатство и биодиверзитетот во туристичките дестинации
- Воведување и спроведување на законска регулатива во областа на туризмот, која ќе пропишува заштита на животната средина

- Промовирање на органско фармерство, производство на здрава храна и особено, традиционално производство на некои производи (на пример, сирење, вино), производство на мед, одгледување на билки итн.
- Промовирање на одредени типови на туризам како што се вински туризам, ловечки туризам, следење на птици итн.

Клучно прашање за креирање на политиката

1. Како е влијанието на туризмот врз животната средина?

Туризмот претставува фактор на развој на појавите и односите во животната средина во стопанските и вонстопанските дејности. Туризмот не претставува плод на природното и антропогеното влијание на елементите на животната средина туку е забележителен трансформатор на животната средина. Влијанието на туризмот врз животната средина може да се систематизира во сите сфери на туристичката активност. Во емитивната животна средина, туризмот како трансформатор на просторот, се јавува низ бројни билборди, светлечки реклами и излози. Во комуникативната сфера се јавуваат превозни средства за туристичка намена како запчести железници, жичарници, напуштени возови и автомобили, дури и

камиони, реклами на крајпатни билборди и на превозни средства. Во атрактивно-рецептивната животна средина се внесуваат нови содржини. Планините добиваат скијачки терени и видиковци, ловот е сврзан со поилки, хранилки и опсерватории, крајбрежјата се со уредени плажи, партерно и хортикултурно уредување, се јавува ентериерно и екстериерно уредување, селските средини се приспособуваат за прием на туристи, просторот инфраструктурно се уредува и комунално се опремува, а трговската мрежа се развива и добива туристичко - трговски физиономски карактер, како продажба на сувенири и опрема за туристички активности.

2. Дали зголемениот број на туристи врши зголемен притисок врз животната средина?

Зголемениот број на туристи не треба, а приори, да значи притисок на животната средина. Тој се јавува во услови на слаба организација. Во такви услови зголемениот број туристи може да биде причина за судири и недоразбирања меѓу учесниците вклучени во туристичката активност, непочитување на сообраќајните прописи, не внимавање на хигиената, непочитување на кодексот на однесување во туристичкото место, кражби и уништување на природата и артефакти и социофакти,

криминогени однесувања од типот на дела во врска со дрога, алкохол, проституција, насилства и други видови криминалитет.

Развојот на туризмот и зголемениот број на туристи претставува фактор на градби кои не се во согласност со прописите и со автентичноста на природните целини.

Клучна порака

Во поглед на меѓународната туристичка посетеност, вкупниот број на странски туристи во периодот од 2002 до 2011 година има тренд да покачување од 162%, а Грција со 311.759 туристи, има значителен удел во бројот на странски туристи. Гледано по статистички региони најголем број туристи има во Скопскиот и Југозападниот регион.

Вкупниот број на ноќевања на странски туристи во периодот од 2002 до 2011 година има тренд на покачување од 175%. Најголем просечен број на ноќевања остваруваат туристите од Луксембург со 3,89 дена просечен престој. Според статистичките региони најголем број на ноќевања се остварени во Југозападниот и Скопскиот регион.

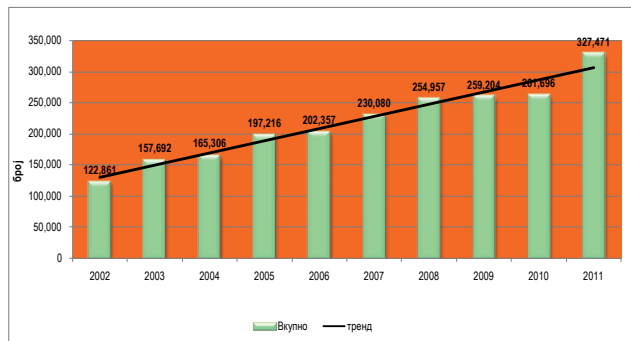
Во однос на домашната туристичка посетеност може да

се забележи дека бројот на туристи во периодот од 2002 до 2011 година има незначителен тренд на покачување. Бројот на ноќевања варира од година во година но со тренд на намалување. Просечниот престој на домашните туристи за истиот период бележи тренд на опаѓање од 5 на околу 4 дена просечен престој.

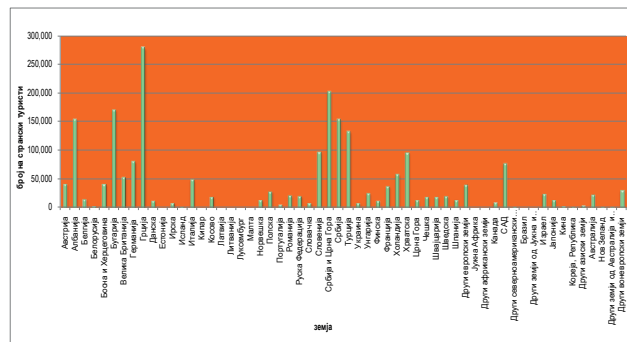
Со оглед на тоа дека туризмот претставува организирана дејност неопходно е следење на овие показатели и активирање на организациските структури во заштитата на животната средина и нејзиното унапредување преку навремени интервенции и плански активности.

1.1 Меѓународна туристичка посетеност

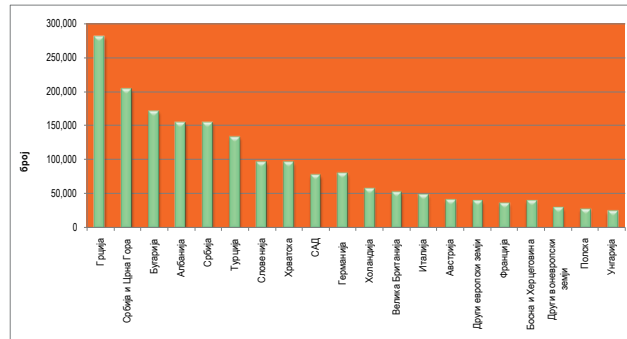
Слика 1. Вкупен број на странски туристи

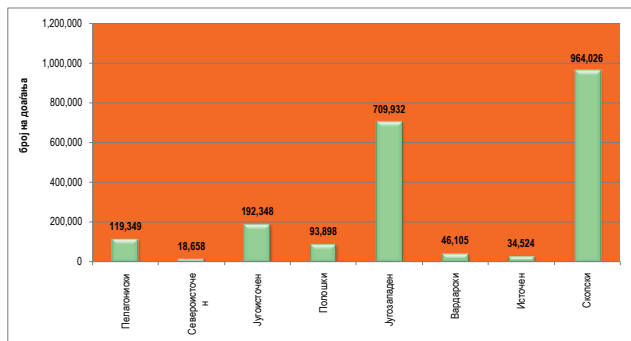
Слика 2. Вкупен број на странски туристи по земја на припадност во резгледуваниот периодт

Слика 3. Држави кои имаат значителен удел во бројот на странски туристи

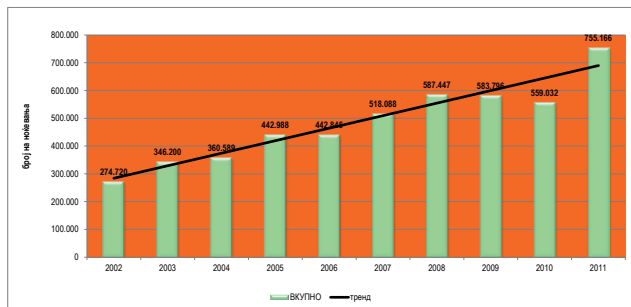

Слика 4. Доаѓања на странски туристи според статистички региони

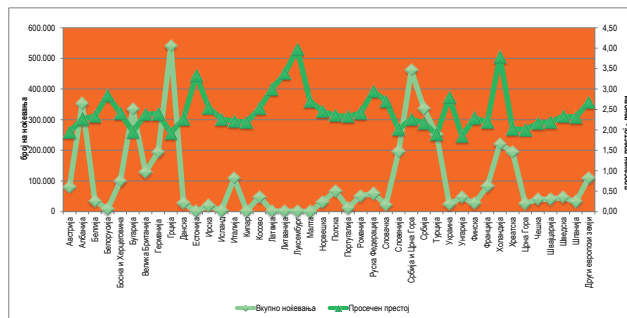

1.2 Ноќевања на странски туристи

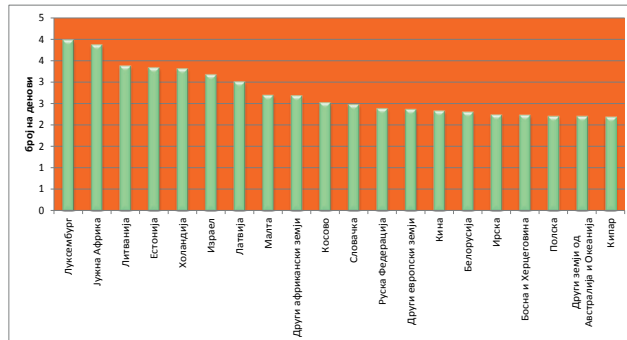
Слика 5. Вкупен број на ноќевања на странски туристи

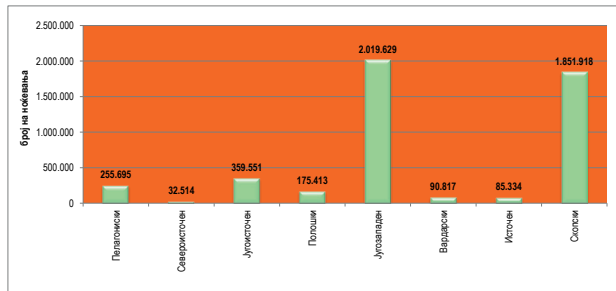
Слика 6. Вкупен број на ноќевања и просечен престој на странски туристи по земја на припадност

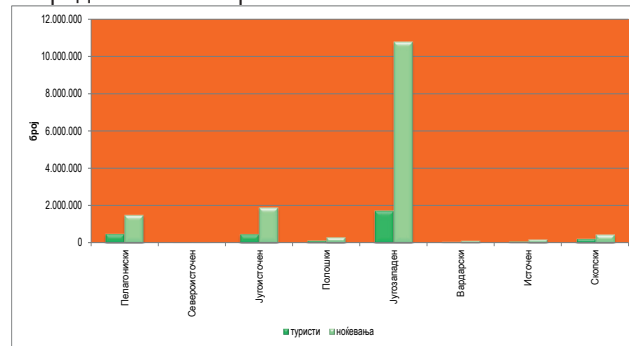
Слика 7. Држави кои имаат значителен удел во просечниот престој на странски туристи

Слика 8. Ноќевања на странски туристи според статистички региони

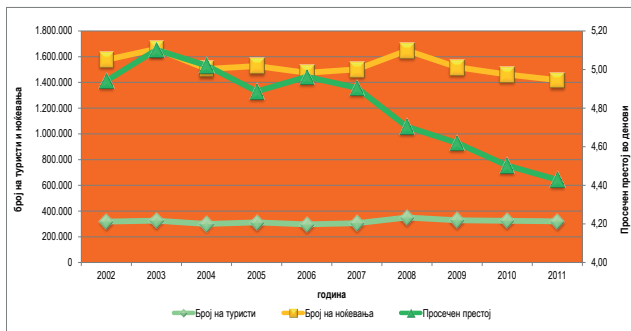

Слика 10 Број на домашни туристи и број на ноќевања според статистички региони

1.3 Домашна туристичка посетеност

Слика 9 Вкупен број на домашни туристи, број на ноќевања и просечен престој

Оценка

1.1 Меѓународна туристичка посетеност

Од податоците на сликите може да се воочи дека Република Македонија е посетена од голем број на земји во светот. Преовладуваат туристи од Европа, Северна Америка, Азија, и Австралија. Во структурата на посетеност во десетгодишниот анализиран период, доминантно место заземаат туристите од непосредното опкружување. Водечко место земаат туристите од Грција Србија и Црна Гора, Бугарија, Албанија и Србија, додека од останатите континенти најмногубројни се туристите од Соединетите Американски држави. Развојот на атрактивната и рецептивната база на Република Македонија треба да овозможи поголемо присуство на туристи од западноевропските земји кои имаат поголема туристичка традиција, а со тоа и повисоко туристичко културно ниво.

Според регионалната дистрибуција водечки регионални центри се Скопскиот и Југозападниот регион што укажува на два диференцирани региона со различни карактеристики. Во Југозападниот регион доминира атрактивноста на ресурсите, а во Скопскиот можноста за деловни активности. Останатите регионални целини поседуваат алтернативни можности кои произлегуваат од различните животни средини, затоа е битно да се

следи посетеноста на странските туристи во поглед на редистрибуцијата на посетеноста.

1.2 Ноќевања на странски туристи

Ноќевањата ја следат посетеноста на странски туристи во Република Македонија. Од сумираните резултати може да се воочи дека најголем број ноќевања оствариле туристите од Европските земји, Луксембург е земја која има најголем удел во просечниот престој на туристи и изнесува 3,98 дена. Од останатите континенти најголем просечен престој имаат туристите од Јужна Африка. Следењето на движењата овозможува да следиме во која мерка атрактивноста на животната средина се приспособува кон барањата на овие посетители.

Регионалната дистрибуција на странските остварени ноќевања, покажува дека туристите во Југозападниот регион оствариле најголем број ноќевања, по што следува Скопскиот регион што е неповолна околност која се наоѓа во контекст на странската туристичка посетеност, затоа што се работи за посетители во претежно урбана средина. Следењето на односите во регионалната дистрибуција на ноќевања, остварени од странски туристи, овозможува согледувања за преземените мерки за остварување на ноќевања во други регионални целини со посебни вредности.

Просечниот престој на странски туристи, овозможува да го следиме нивото на преокупираност со карактеристиките на животната средина. Од сликата може да се воочи дека странските туристи релативно кратко престојуваат во Република Македонија. Оваа должина изнесува просечно околу 1,95 дена во анализираниот период што е забележително заостанување во однос на просечниот престој на домашните туристи.

1.3 Домашна туристичка посетеност

Бројот на домашни туристи има стагнантни карактеристики, имено во периодот од 2002 до 2011 година има незначителен тренд на покачување, а во 2006 година има најмал број на туристи. Тоа значи дека не се направени забележителни подобрувања во понудата. Слични карактеристики бележат и остварените ноќевања од страна на домашните туристи. Најголем број ноќевања е остварен во 2006 година, по што има тренд на опаѓање до 2011 година. И во поглед на просечниот престој резултатите ги одразуваат овие односи, односно од 2007 до 2011 година има значителен пад во бројот на ноќевањата. Најмал број на ноќевања има во 2011 година, а во периодот од 2002 до 2011 година просечниот престој има пад од 5 на околу 4 дена.

Доминантен регион во поглед на дистрибуцијата на

домашните туристи има Југозападниот регион што може да се оцени како поволност но и нерамномерна дистрибуција. Следењето на овие показатели треба да овозможи во која мерка ќе се зголеми бројот на домашни туристи и во другите регионални целини како одраз на афирмацијата на елементите на животната средина во туристичката понуда на домашниот туристички пазар.

Исто така може да се види дека остварените ноќевања ја следат туристичката посетеност како одраз на атрактивноста на животната средина така што најголем број ноќевања има во Југозападниот регион. Следењето на ноќевањата ќе овозможи во која мерка регионалните целини ќе ја подобрат атрактивната основа како фактор за остварување на поголем број ноќевања.

Методологија

- Методологија за пресметка на индикаторот

Тенденција на развој на туризмот преку динамиката и обемот на туристичкиот промет.

Големината и обемот, како и учеството на одделни држави во вкупниот број на доаѓања и ноќевања на странски туристи, доаѓања и ноќевања на домашни туристи, регионална распределеност и просечен број на денови на престој.

Спецификација за податоците

Име на индикаторот	Извор	Обврска за известување
Туристички промет во Република Македонија	– Државен завод за статистика	– Годишно до EUROSTAT
1.1 Меѓународна туристичка посетеност		– Светска туристичка организација WTO
1.2 Ноќевања на странски туристи		– Годишен статистички преглед за туризам и други услуги
1.3 Домашна туристичка посетеност		– Петгодишна анкета за странски туристи во сместувачките објекти

Опфат на податоци:

1.1 Меѓународна туристичка посетеност

Табела 1: Доаѓања на странски туристи по земји на припадност

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	Вкупно
Вкупно	122.861	157.692	165.306	197.216	202.357	230.080	254.957	259.204	261.696	327.471	2.178.840
Австрија	1.919	2.564	2.503	2.736	3.490	5.186	5.315	6.437	6.143	5.681	41.974
Албанија	9.086	12.088	13.452	16.868	16.188	17.573	19.314	19.757	17.110	13.614	155.050
Белгија	970	1.243	996	1.157	1.414	1.748	1.711	1.839	1.848	2.519	15.445
Белорусија	154	157	197	188	127	114	253	178	101	1.151	2.620
Босна и Херцеговина	1.885	2.687	3.648	4.021	4.240	4.887	4.443	4.672	5.619	4.959	41.061
Бугарија	11.703	14.147	12.156	17.462	17.421	18.901	21.922	23.619	15.513	18.541	171.385
Велика Британија	3.916	4.517	4.049	5.099	5.318	5.789	7.690	5.309	5.647	6.139	53.473
Германија	6.084	6.317	6.522	6.995	7.659	8.840	9.655	9.795	9.573	9.822	81.262
Грција	14.677	27.042	29.901	33.080	30.835	28.618	21.060	22.253	26.843	45.509	279.818

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	Вкупно
Данска	786	1.048	1.379	1.165	1.018	1.168	1.748	1.338	1.273	1.251	12.174
Естонија									176	260	436
Ирска	525	482	522	659	991	1.011	792	610	745	1.500	7.837
Исланд	153	159	118	125	137	115	230	161	164	137	1.499
Италија	3.076	3.626	3.618	4.259	4.651	5.123	5.674	6.050	6.181	7.140	49.398
Кипар									194	675	869
Косово									9.480	9.829	19.309
Латвија									239	308	547
Литванија									251	280	531
Луксембург									53	107	160
Малта									23	60	83
Норвешка	1.059	1.108	962	1.051	1.277	1.263	1.920	1.618	1.503	1.212	12.973
Полска	1.095	1.029	1.233	1.254	1.332	1.728	2.434	5.827	6.182	6.758	28.872
Португалија	308	432	331	365	511	611	552	601	655	727	5.093
Романија	1.255	1.330	1.144	1.733	1.662	2.137	2.240	2.677	3.351	3.882	21.411
Руска Федерација	1.246	1.352	1.487	2.092	1.998	1.523	2.091	1.872	2.848	3.545	20.054
Словачка	481	559	554	554	636	1.496	811	1.140	1.082	1.099	8.412
Словенија	3.837	4.579	5.444	7.514	9.228	13.046	13.159	13.970	12.606	14.063	97.446
Србија и Црна Гора	23.239	27.325	30.771	39.147	38.208	44.661					203.351
Србија							45.134	38.744	35.840	35.692	155.410
Турција	5.180	5.755	6.496	7.379	7.804	8.907	15.561	16.962	20.047	39.251	133.342
Украина	908	706	724	617	641	1.079	1.072	772	981	1.042	8.542

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	Вкупно
Унгарија	1.985	2.173	1.320	1.582	1.835	3.037	3.254	3.365	3.492	3.342	25.385
Финаска	683	768	782	835	885	1.018	1.088	1.220	1.233	3.432	11.944
Франција	2.542	3.513	2.845	3.017	3.133	3.594	4.278	4.914	4.858	4.901	37.595
Холандија	2.016	2.470	2.652	4.218	3.809	3.705	5.606	4.988	6.612	22.219	58.295
Хрватска	4.097	5.467	6.828	7.667	8.817	12.326	12.302	12.519	12.791	13.885	96.699
Црна Гора							2.761	2.653	4.180	3.522	13.116
Чешка	927	1.155	905	1.290	2.108	1.990	2.406	2.583	2.423	2.695	18.482
Швајцарија	965	1.485	1.598	1.845	1.924	1.939	2.048	1.848	2.153	2.733	18.538
Шведска	1.082	1.503	1.596	1.854	1.937	1.845	2.311	2.355	2.530	2.702	19.715
Шпанија	842	1.386	895	1.213	1.154	1.464	1.710	2.091	1.711	1.726	14.192
Други европски земји	1.767	2.689	2.911	2.286	2.961	4.114	7.045	9.486	4.274	2.947	40.480
Јужна Африка									32	52	84
Други африкански земји									196	356	552
Канада	776	970	704	851	906	969	1.160	1.257	1.247	1.366	10.206
САД	6.997	7.403	7.658	7.588	8.275	7.978	8.472	7.826	7.655	8.082	77.934
Други северноамерикански земји									451	636	1.087
Бразил									142	252	394
Други земји од Јужна и Средна Америка									229	408	637
Израел	430	526	676	1.207	1.170	1.809	6.532	6.110	2.885	3.309	24.654
Јапонија	594	1.076	931	1.041	1.212	1.861	1.236	1.268	1.621	2.194	13.034
Кина									853	1.664	2.517
Кореја, Република									686	1.070	1.756

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	Вкупно
Други азиски земји									2.015	2.755	4.770
Австралија	844	1.187	1.116	1.563	2.014	2.755	3.165	2.784	3.967	3.974	23.369
Нов Зеланд	128	99	96	143	264	183	273	203	207	253	1.849
Други земји од Австралија и Океанија									982	243	1.225
Други воневропски земји	2.644	3.570	3.586	3.496	3.167	3.969	4.529	5.533			30.494

Табела 2: Доаѓања на странски туристи според статистички региони

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	Вкупно
Вкупно	122.861	157.692	165.306	197.216	202.357	202.357	202.357	202.357	261.696	327.471	2.178.840
Пелагониски	6.464	9.225	11.238	12.550	12.472	13.025	13.286	11.838	14.166	15.085	119.349
Североисточен	1.325	985	1.739	2.011	1.580	2.366	2.099	2.124	2.005	2.424	18.658
Југоисточен	5.006	7.792	9.559	16.518	12.696	21.399	21.139	22.582	25.453	50.204	192.348
Полошки	5.013	4.898	7.529	8.506	9.185	8.014	9.222	14.096	14.478	12.957	93.898
Југозападен	34.234	51.551	53.497	66.226	72.258	80.003	83.007	87.353	79.934	101.869	709.932
Вардарски	3.624	3.323	3.208	3.332	3.894	3.795	4.599	5.385	6.406	8.539	46.105
Источен	1.714	1.995	2.330	2.302	3.079	3.792	4.509	4.545	4.591	5.667	34.524
Скопски	65.481	77.923	76.206	85.771	87.193	97.686	117.096	111.281	114.663	130.726	964.026

1.2 Нокевања на странски туристи

Табела 3: Нокевања и просечен престој на странски туристи, по земји на припадност

	Вкупно туристи	Вкупно нокевања	Просечен престој на странски туристи
Вкупно	2.178.840	4.870.871	2,24
Австрија	41.974	81.854	1,95
Албанија	155.050	352.691	2,27
Белгија	15.445	35.985	2,33
Белорусија	2.620	7.466	2,85
Босна и Херцеговина	41.061	98.984	2,41
Бугарија	171.385	335.707	1,96
Велика Британија	53.473	127.671	2,39
Германија	81.262	194.690	2,40
Грција	279.818	538.868	1,93
Данска	12.174	27.658	2,27
Естонија	436	1.455	3,34
Ирска	7.837	19.941	2,54
Исланд	1.499	3.388	2,26
Италија	49.398	109.359	2,21

	Вкупно туристи	Вкупно нокевања	Просечен престој на странски туристи
Кипар	869	1.903	2,19
Косово	19.309	48.781	2,53
Латвија	547	1.645	3,01
Литванија	531	1.794	3,38
Луксембург	160	637	3,98
Малта	83	224	2,70
Норвешка	12.973	31.823	2,45
Полска	28.872	67.864	2,35
Португалија	5.093	11.849	2,33
Романија	21.411	51.759	2,42
Руска Федерација	20.054	59.153	2,95
Словачка	8.412	22.760	2,71
Словенија	97.446	196.102	2,01
Србија и Црна Гора	203.351	461.257	2,27
Србија	155.410	336.427	2,16
Турција	133.342	251.417	1,89
Украина	8.542	23.908	2,80
Унгарија	25.385	46.973	1,85
Финска	11.944	27.437	2,30
Франција	37.595	82.326	2,19

	Вкупно туристи	Вкупно ноќевања	Просечен престој на странски туристи
Холандија	58.295	220.966	3,79
Хрватска	96.699	195.832	2,03
Црна Гора	13.116	26.323	2,01
Чешка	18.482	39.999	2,16
Швајцарија	18.538	40.634	2,19
Шведска	19.715	46.107	2,34
Шпанија	14.192	32.783	2,31
Други европски земји	40.480	108.293	2,68
Јужна Африка	84	325	3,87
Други африкански земји	552	1483	2,69
Канада	10.206	23.945	2,35
САД	77.934	209.546	2,69
Други северно-американски земји	1.087	2.311	2,13
Бразил	394	812	2,06
Други земји од Јужна и Средна Америка	637	1.393	2,19
Израел	24.654	81.307	3,30
Јапонија	13.034	23.773	1,82

	Вкупно туристи	Вкупно ноќевања	Просечен престој на странски туристи
Кина	2.517	5.869	2,33
Кореја, Република	1.756	2.127	1,21
Други азиски земји	4.770	9.685	2,03
Австралија	23.369	51.928	2,22
Нов Зеланд	1.849	3.255	1,76
Други земји од Австралија и Океанија	1.225	2.705	2,21
Други воневропски земји	30.494	77.714	2,55

Табела 4: Ноќевања на странски туристи според статистички региони

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	Вкупно
ВКУПНО	274.720	346.200	360.589	442.988	442.845	518.088	587.447	583.796	559.032	755.166	4.870.871
Пелагониски	11.435	14.708	22.974	31.589	26.676	27.029	26.746	25.260	32.190	37.088	255.695
Североисточен	2.134	1.661	3.045	3.446	2.939	3.829	3.243	3.466	3.922	4.829	32.514
Југоисточен	8.593	12.143	15.957	27.998	26.107	44.525	43.811	43.810	42.133	94.474	359.551
Полошки	8.335	8.358	14.320	16.824	18.525	15.550	19.085	24.991	26.299	23.126	175.413
Југозападен	96.323	135.213	141.684	184.048	192.216	223.849	249.315	248.963	219.300	328.718	2.019.629
Вардарски	8.855	7.599	6.514	6.865	7.417	6.561	7.839	10.487	13.207	15.473	90.817
Источен	4.343	5.053	6.998	5.579	7.657	9.204	10.312	11.767	11.183	13.238	85.334
Скопски	134.702	161.465	149.097	166.639	161.308	187.541	227.096	215.052	210.798	238.220	1.851.918

1.3 Домашна туристичка посетеност

Табела 5: Доаѓања и ноќевања на домашни туристи

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	Вкупно
Туристи	318.851	325.459	299.709	312.490	297.116	306.132	350.363	328.566	324.545	320.097	3.183.328
Ноќевања	1.575.664	1.660.667	1.504.845	1.527.053	1.474.550	1.501.624	1.648.073	1.517.810	1.461.185	1.417.868	15.289.339
Просечен престој	4,94	5,10	5,02	4,89	4,96	4,91	4,70	4,62	4,50	4,43	4,80

Табела 6: Доаѓања на домашни туристи според статистички региони

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	Вкупно
ВКУПНО	318.851	325.459	299.709	312.490	297.116	306.132	350.363	328.566	324.545	320.097	3.183.328
Пелагониски	56.118	54.464	45.472	46.003	39.498	38.690	49.039	38.902	55.546	61.384	485.116
Североисточен	3.709	3.555	1.634	1.661	853	1.291	1.296	1.436	1.093	1.379	17.907
Југоисточен	26.613	27.521	34.535	45.333	45.881	44.644	62.892	68.416	59.403	58.351	473.589
Полошки	7.414	11.357	15.150	12.049	12.705	9.174	9.931	17.500	17.350	16.196	128.826
Југозападен	183.790	189.829	169.453	170.208	160.960	175.254	193.662	170.127	154.731	147.877	1.715.891
Вардарски	10.139	9.429	5.145	4.246	4.327	4.624	3.200	4.063	4.166	3.525	52.864
Источен	12.803	6.553	7.516	7.061	8.942	7.021	9.230	8.135	8.463	7.948	83.672
Скопски	18.265	22.751	20.804	25.929	23.950	25.434	21.113	19.987	23.793	23.437	225.463

Табела 7: Ноќевања на домашни туристи според статистички региони

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	Вкупно
ВКУПНО	1.575.664	1.660.667	1.504.845	1.527.053	1.474.550	1.501.624	1.648.073	1.517.810	1.461.185	1.417.868	15.289.339
Пелагониски	187.393	187.716	153.956	147.225	128.785	125.697	145.182	114.439	138.164	171.830	1.500.387
Североисточен	4.305	4.704	2.639	2.620	1.064	1.848	1.887	2.781	1.706	1.978	25.532
Југоисточен	100.202	156.957	217.781	180.860	191.970	167.094	216.540	233.220	220.654	217.903	1.903.181
Полошки	14.549	31.178	39.130	33.652	35.299	22.436	26.260	36.155	35.156	31.661	305.476
Југозападен	1.164.009	1.203.809	1.028.797	1.104.087	1.052.271	1.127.957	1.202.890	1.077.229	949.524	880.469	10.791.042
Вардарски	31.802	23.338	11.310	8.985	9.518	8.969	6.022	6.741	6.930	5.666	119.281
Источен	42.753	17.040	19.356	14.283	21.277	12.490	18.137	15.742	14.504	15.614	191.196
Скопски	30.651	35.925	31.876	35.341	34.366	35.133	31.155	31.503	94.547	92.747	453.244

Општи мета-податоци

Ознака	Име на индикаторот	Усогласеност со CSI/EEA или други индикатори		Класификација по ДПСИР	Тип	Поврзаност со област	Фреквенција на публикување
МК НИ 047	Туристички промет во Република Македонија	TOUR 12	Tourism intensity	Д, П	А	<ul style="list-style-type: none"> – Биолошка разновидност – природа – политики – отпад – вода – воздух – транспорт – почва 	Годишно Петтогодишно

Дефиниција

Сместувачките капацитети претставуваат супраструктурални објекти кои овозможуваат посета и престој на туристите во определена животна средина. Нивното следење овозможува да се согледа развојот на регионот. Индикаторот го покажува бројот на објекти за сместување, соби и легла.

Единици

- Број на објекти, број на соби и број на легла.

Релевантност за креирање на политиката

Листа на релевантни политички документи

- Национална стратегија за развој на туризмот од 2009 до 2013 година
- Во Националниот еколошки акционен план - 2 - во Делот 4.2.6. -Туризам, даден е главниот предизвик за одржлив развој на туризмот, реализацијата на економските потенцијали со најмало можно влијание врз животната средина.
- Во Просторниот план на Република Македонија – во Глава 5.4. „Развој на туризмот и организација на туристичките простори“ дадена е оценка на состојбите, целите и планските определби за развој на туризмот.

- Националната стратегија за одржлив развој во Република Македонија – во делот за туризам ги дава насоките за одржлив развој на туризмот краткорочно, среднорочно и долгорочно до 2030 година.
- Стратегијата и Акциониот план за заштита на биолошката разновидност на Република Македонија – во мерка В.5 „Поттикнување на традиционалното користење на биолошката разновидност и екотуризмот“, дава акција за идентификација на локалитети погодни за екотуризам.

Законска основа

Законот за туристичка дејност ги утврдува условите и начинот за вршење на туристичка дејност (Глава 15 - Услуги во селски, етно и еколошки туризам), Закон за угостителска дејност.

Законот за животна средина, Законот за заштита на природата, Законот за управување со отпадот, Законот за квалитет на амбиентниот воздух и Законот за води делумно ги регулираат барањата за заштита на животната средина во туристичката дејност.

Цели

- Интеграција на принципите на одржливиот развој и аспектите на животната средина во секторот туризам
- Определување на подрачја од приоритетно значење за развој

на туризмот

- Поттикнување на размена на најдобра практика меѓу јавните и приватните туристички интереси
- Заштита на природното богатство и биодиверзитетот во туристичките дестинации
- Воведување и спроведување на законска регулатива во областа на туризмот, која ќе пропишува заштита на животната средина
- Промовирање на органско фармерство, производство на здрава храна и особено, традиционално производство на некои производи (на пример, сирење, вино), производство на мед, одгледување на билки итн.
- Промовирање на одредени типови на туризам како што се вински туризам, ловечки туризам, следење на птици итн.

Клучно прашање за креирање на политиката

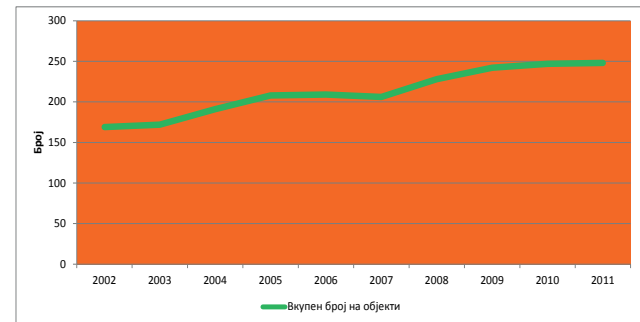
Какво е влијанието на сместувачките капацитети врз животната средина?

Бројот на сместувачки единици може да има позитивно и негативно влијание. Позитивните влијанија се сврзани со правилното искористување на просторот за лоцирање на капацитетите, а негативно кога на несоодветен начин се окупира просторот со сместувачки капацитети.

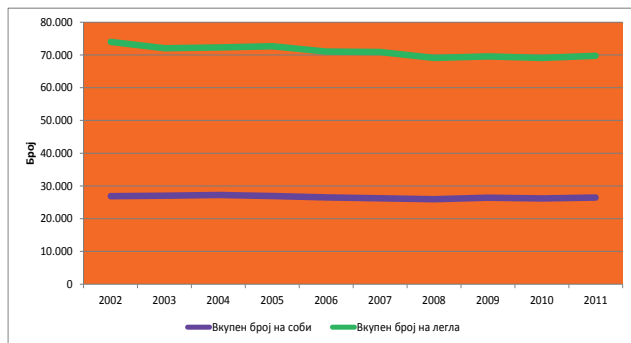
Клучна порака

Вкупниот број на капацитети за сместување – објекти во периодот од 2002 до 2011 година има тенденција на пораст од 46,7%. За разлика од бројот на објекти, бројот на соби и легла има тренд на опаѓање од 1,6% - соби и 5,7% - легла, што се должи на подобрување на стандардот во објектите за сместување.

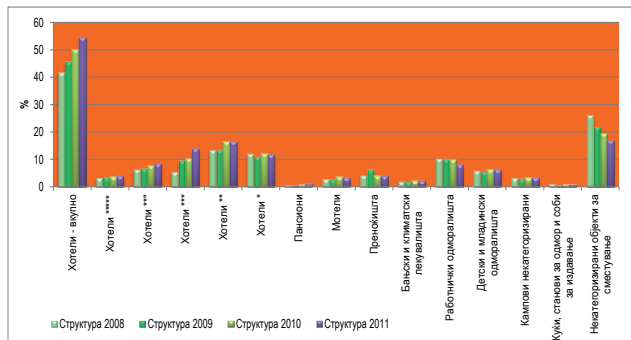
Слика 1. Вкупен број на капацитети за сместување – објекти, во периодот од 2002 до 2011 година

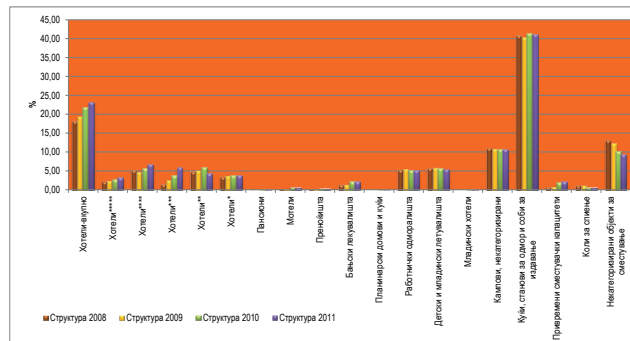
Слика 2. Вкупен број на капацитети за сместување – соби и легла, во периодот од 2002 до 2011 година

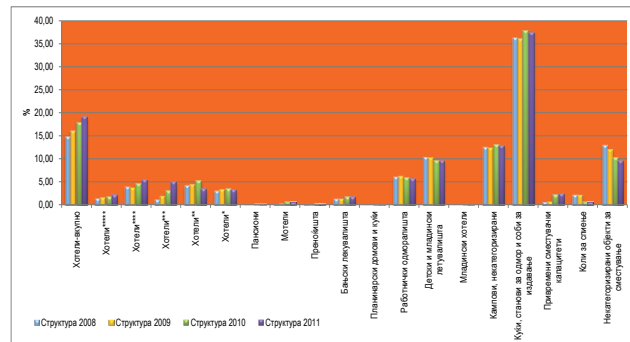
Слика 3. Капацитети за сместување – објекти структура

Слика 4. Капацитети за сместување – соби структура

Слика 5. Капацитети за сместување – легла структура

Оценка

За прв пат во 2008 година се вовеле статистичко следење на објектите за сместување со ѕвездички. Категоризацијата на објектите со ѕвездички не може да се поврзе по автоматизам со категоризацијата со која претходно се следеа објектите, и поради тоа има прекин во годишните серии на податоци.

Од табелите 1 и 2 може да се види дека вкупниот обем на сместувачки капацитети како објекти во периодот од 2002 до 2011 година е во рамките на зголемување од 46,7%, што зборува за зголемување кое мора да се следи. Во овој поглед посебно е важно да се акцентира дека зголемувањата се присутни кај објектите од хотелски карактер, а дека намалувањата, пред сè, се во областа на работничките одморалишта. Ова може да се оцени како позитивна тенденција затоа што е плод на трансформација на некомерцијалниот во комерцијален сектор, кој во поголема мерка ќе мора да ги почитува стандардите за заштита на животната средина.

Од табелите 3 и 4 може да се воочи дека бројот на соби и легла бележи опаѓање како резултат на намалениот број на соби во камповите. Ова е поволна околност од аспект на животната средина. Најголем број на соби и легла има во категоријата куќи, станови за одмор и соби

за издавање, по што следуваат хотелските капацитети.

Методологија

- Методологија за пресметка на индикаторот

Тенденција на развој на сместувачки единици.
Учество на одделните видови сместувачки капацитети во вкупниот број.

Спецификација за податоците

Име на индикаторот	Извор	Обврска за известување
Туристички обем и динамика на капацитетите	– Државен завод за статистика	– Статистички годишник – WTO – EUROSTAT

Опфат на податоци:

Табела 1: Вкупен број на капацитети за сместување – објекти, соби и легла

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Вкупен број на објекти	169	172	191	208	209	206	228	242	247	248
Вкупен број на соби	26.877	27.017	27.222	26.925	26.503	26.246	25.952	26.390	26.189	26.448
Вкупен број на легла	73.985	72.059	72.276	72.637	71.021	70.898	69.097	69.561	69.102	69.737

Табела 2: Капацитети за сместување во угостителството – објекти структура

	2008	2009	2010	2011	Структура 2008	Структура 2009	Структура 2010	Структура 2011
ВКУПНО	228	242	247	248	100	100	100	100
Хотели - вкупно	95	110	124	135	41,67	45,45	50,20	54,44
Хотели *****	8	9	9	10	3,51	3,72	3,64	4,03
Хотели ****	15	17	19	21	6,58	7,02	7,69	8,47
Хотели ***	13	24	25	34	5,70	9,92	10,12	13,71
Хотели **	31	33	41	41	13,60	13,64	16,60	16,53
Хотели *	28	27	30	29	12,28	11,16	12,15	11,69
Пансиони	2	2	2	3	0,88	0,83	0,81	1,21
Мотели	7	7	9	8	3,07	2,89	3,64	3,23
Преноќишта	10	16	10	10	4,39	6,61	4,05	4,03
Бањски и климатски лекувалишта	5	5	5	5	2,19	2,07	2,02	2,02

	2008	2009	2010	2011	Структура 2008	Структура 2009	Структура 2010	Структура 2011
Работнички одморалишта	24	25	24	20	10,53	10,33	9,72	8,06
Детски и младински одморалишта	14	14	15	15	6,14	5,79	6,07	6,05
Кампови некатегоризирани	8	8	8	8	3,51	3,31	3,24	3,23
Куќи, станови за одмор и соби за издавање	3	2	2	2	1,32	0,83	0,81	0,81
Некатегоризирани објекти за сместување	60	53	48	42	26,32	21,90	19,43	16,94

Табела 3: Капацитети за сместување во угостителството - соби структура

	2008	2009	2010	2011	Структура 2008	Структура 2009	Структура 2010	Структура 2011
ВКУПНО	25.952	26.390	26.189	26.448	100	100	100	100
Хотели-вкупно	4.747	5.142	5.651	6.110	18,29	19,48	21,58	23,10
Хотели*****	628	688	709	833	2,42	2,61	2,71	3,15
Хотели****	1.408	1.293	1.453	1.719	5,43	4,90	5,55	6,50
Хотели***	452	728	963	1.522	1,74	2,76	3,68	5,75
Хотели**	1.307	1.402	1.541	1.088	5,04	5,31	5,88	4,11
Хотели*	952	1.031	985	948	3,67	3,91	3,76	3,58
Пансионери	31	31	31	31	0,12	0,12	0,12	0,12
Мотели	104	129	159	152	0,40	0,49	0,61	0,57
Преноќишта	88	78	90	79	0,34	0,30	0,34	0,30

	2008	2009	2010	2011	Структура 2008	Структура 2009	Структура 2010	Структура 2011
Бањски лекувалишта	412	418	538	533	1,59	1,58	2,05	2,02
Планинарски домови и куќи	10	10	10	10	0,04	0,04	0,04	0,04
Работнички одморалишта	1.432	1.508	1.352	1.334	5,52	5,71	5,16	5,04
Детски и младински летувалишта	1.548	1.592	1.431	1.431	5,96	6,03	5,46	5,41
Младински хотели	24	24	24	24	0,09	0,09	0,09	0,09
Кампови, некатегоризирани	2.916	2.903	2.784	2.782	11,24	11,00	10,63	10,52
Куќи, станови за одмор и соби за издавање	10.569	10.624	10.827	10.817	40,73	40,26	41,34	40,90
Привремени сместувачки капацитети	250	267	506	541	0,96	1,01	1,93	2,05
Коли за спиење	372	372	123	123	1,43	1,41	0,47	0,47
Некатегоризирани објекти за сместување	3.449	3.292	2.663	2.481	13,29	12,47	10,17	9,38

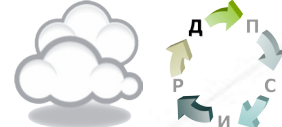
Табела 4: Капацитети за сместување во угостителството - легла структура

	2008	2009	2010	2011	Структура 2008	Структура 2009	Структура 2010	Структура 2011
ВКУПНО	69.097	69.561	69.102	69.737	100,00	100,00	100,00	100,00
Hotели-вкупно	10.364	11.307	12.374	13.317	15,00	16,25	17,91	19,10
Hotели*****	1.129	1.288	1.251	1.488	1,63	1,85	1,81	2,13
Hotели****	2.893	2.748	3.150	3.715	4,19	3,95	4,56	5,33
Hotели***	965	1.507	2.072	3.474	1,40	2,17	3,00	4,98
Hotели**	3.094	3.264	3.565	2.393	4,48	4,69	5,16	3,43
Hotели*	2.283	2.500	2.336	2.247	3,30	3,59	3,38	3,22
Пансионски	75	75	71	71	0,11	0,11	0,10	0,10
Мотели	289	359	406	371	0,42	0,52	0,59	0,53
Преноќишта	181	163	195	184	0,26	0,23	0,28	0,26
Бањски лекувалишта	1.089	1.091	1.217	1.217	1,58	1,57	1,76	1,75
Планинарски домови и куќи	60	60	60	60	0,09	0,09	0,09	0,09
Работнички одморалишта	4.378	4.501	4.056	3.996	6,34	6,47	5,87	5,73
Детски и младински летувалишта	7.315	7.272	6.668	6.668	10,59	10,45	9,65	9,56
Младински хотели	48	48	48	48	0,07	0,07	0,07	0,07
Кампови, некатегоризирани	8.800	8.726	8.971	8.971	12,74	12,54	12,98	12,86
Куќи, станови за одмор и соби за издавање	25.119	25.134	26.132	26.132	36,35	36,13	37,82	37,47

	2008	2009	2010	2011	Структура 2008	Структура 2009	Структура 2010	Структура 2011
Привремени сместувачки капацитети	604	632	1.537	1.692	0,87	0,91	2,22	2,43
Коли за спиење	1.680	1.680	384	384	2,43	2,42	0,56	0,55
Некатегоризирани објекти за сместување	9.095	8.513	6.983	6.626	13,16	12,24	10,11	9,50

Општи мета-податоци

Ознака	Име на индикаторот	Усогласеност со CSI/ EEA или други индикатори		Класификација по ДПСИР	Тип	Поврзаност со област	Фреквенција на публикување
МК НИ 048	Туристички обем и динамика на капацитетите	TOUR 14	Tourism density	С, П	А	<ul style="list-style-type: none"> – Биолошка разновидност – природа – политики – отпад – вода – воздух – транспорт 	Годишно

Дефиниција

Учеството во БДП претставува процентуално учество на бруто - додадената вредност од областа на туризмот во вкупниот бруто - домашен производ на национално ниво.

Единици

- Процент %.

Релевантност за креирање на политиката

Листа на релевантни политички документи

- Национална стратегија за развој на туризмот од 2009 до 2013 година
- Во Националниот еколошки акционен план - 2 - во Делот 4.2.6. - Туризам - даден е главниот предизвик за одржлив развој на туризмот, реализацијата на економските потенцијали со најмало можно влијание врз животната средина.
- Во Просторниот план на Република Македонија – во Глава 5.4. „Развој на туризмот и организација на туристичките простори” - дадена е оценка на состојбите, целите и планските определби за развој на туризмот.
-
- Во Национална стратегија за одржлив развој во Република Македонија – во делот за туризам дадени се насоките за одржлив развој на туризмот краткорочно, среднорочно и

долгорочно до 2030 година.

- Стратегијата и Акциониот план за заштита на биолошката разновидност на Република Македонија – во мерка В.5 „Поттикнување на традиционалното користење на биолошката разновидност и екотуризмот” дава акција за идентификација на локалитети погодни за екотуризам.

Законска основа

Законот за туристичка дејност ги утврдува условите и начинот за вршење на туристичка дејност, Закон за угостителска дејност.

Законот за животна средина, Законот за заштита на природата, Законот за управување со отпадот, Законот за квалитет на амбиентниот воздух и Законот за води делумно ги регулираат барањата за заштита на животната средина во туристичката дејност.

Цели

- Интеграција на принципите на одржливиот развој и аспектите на животната средина во секторот туризам
- Определување на подрачја од приоритетно значење за развој на туризмот
- Поттикнување на размена на најдобра практика меѓу јавните и приватните туристички интереси
- Заштита на природното богатство и биодиверзитетот во

туристичките дестинации

- Воведување и спроведување на законска регулатива во областа на туризмот, која ќе пропишува заштита на животната средина
 - Промовирање на органско фармерство, производство на здрава храна и особено, традиционално производство на некои производи (на пример, сирење, вино), производство на мед, одгледување на билки итн.
 - Промовирање на одредени типови на туризам како што се вински туризам, ловечки туризам, следење на птици итн.

Клучно прашање за креирање на политиката

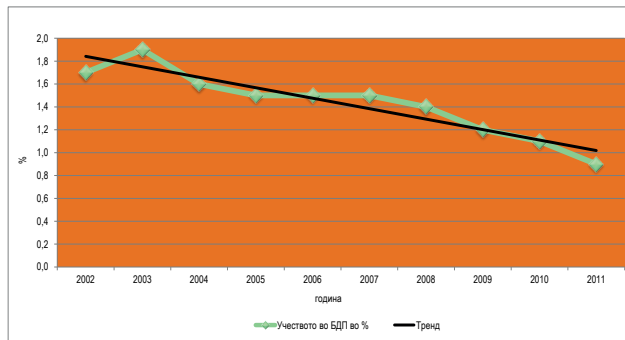
Какво е влијанието на туризмот кое се потпира на карактеристиките на животната средина врз економскиот развој на Република Македонија?

Клучна порака

Учеството на туризмот врз економскиот развој на Република Македонија има многу мал удел. Најголем удел имало во 2003 година со учество од 1,9 %, а најмал во 2011 со учество од 0,9%. Учеството на туризмот во

вкупниот бруто – домашен производ има постојан тренд на опаѓање.

Слика 1. Учеството на туризмот во БДП во %

Оценка

Од сликата се гледа дека учеството на турзмот во БДП е релативно ниско и дека има опаѓачки карактеристики, односно нема подобрување. Најголем удел имало во 2003 година со учество од 1,9%, а најмал од 0,9% во 2011 година. Следењето треба да овозможи увид во која мерка се подобруваат ефектите од туристичкиот развој во животната средина.

Од остварените приходи по основ на туристичка такса и даноци ќе се овозможи уредување и заштита на

животната средина, а од остварените приходи ќе се отвори можност правните и физичките лица да ги подобрат условите за живот и работни активности.

Методологија

- Методологија за пресметка на индикаторот

Опфат на податоци:

Табела 1: Учетството на секторот „Угостителство и туризам“, односно „Хотели и ресторани“ во бруто-домашниот производ (производен метод)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Учетството во БДП во %	1.7	1.9	1.6	1.5	1.5	1.5	1.4	1.2	1.1	0.9

Општи мета-податоци

Ознака	Име на индикаторот	Усогласеност со CSI/EEA или други индикатори	Класификација по ДПСИР	Тип	Поврзаност со област	Фреквенција на публикување	
МК НИ 049	Местото на туризмот во економијата	TOUR 35	Economic value of tourism industry	Д	В	<ul style="list-style-type: none"> – Биолошка разновидност – природа – политики – отпад – вода – воздух – транспорт 	Годишно

Учество на додадената вредност од туризам во БДП.

Спецификација за податоците

Име на индикаторот	Извор	Обврска за известување
Местото на туризмот во економијата	– Државен завод за статистика	<ul style="list-style-type: none"> – Годишна публикација за бруто-домашен производ – Статистички годишник